

15. ԾԵՆԸ ՎԸՐՑԱԿՈՒ ԿԱՊԱՄ ԸԽԺԸԿԱՆԸ ՆԱՂԸ

Մին մարթ, մինգյել մին կնեգյ ա իննմ։ Տահանց իննմ ա մին տղա, մինգյել մին ախճիգյ։ Ախճիգյը հանա ուրուրուցումը, մարը վըեր տանում ա, թա թուրունն էրի, հաց թխը, եր ա կենում պոնլերը լոխ օտում, էլլա նի մենում ուրուրուցը։ Վըեր մխըրե մըծանում ա, շենումը հիշքան մարթ, հեյվան, շոն, կատու վա իննմ, լոխ օտում ա, հորն ան մորն էլ օտում, սաղ շենումը թողում մին վըերցակ, հանցու վըեր օրիշ տըեղա մարթ-պին կյալիս վախտը կանշի, դուլուդ անը, մին շոն, հանցու վըեր հըլիլավ դուլուդ անը, մինգյել մին դամնիլը, հանցու վըեր կըռքընըն սըրեն։

Հանա մինլն հորը նան մորը օտընլը էտ ախճիգյը օղում ա ախպորն օտը, մին դուշ տիլերան դուլուդ ա անում, վըեր քու քուր քյեցալ ա կըռքընըն սըրեն, կյա քեղ օտը, ճեյլ ըրա փախե, կլթխըտ ըզադեն։

Էտ տղան փախնում ա, քյիննմ մին հեռու տըեղ, տըենում մին քըերծու դաթում մին կարան տըեղ էրկու քու պառավ էծերը քթած, կաթնը մին ըմանում փրթնած, օտում ըն։ Թաքուն քյիննմ ա տահանց կոշտը, կուխկըրնընըն նստում, ըսկսում նհրտընն օտընլը։ Վըեր պըրծնում ըն, մարթն ընդըեղան ա ասում.—Ա՛ կնեգյ, ախեր քուշտացըն վուշ, կնեգյն էլ ընդըեղան ա ասում.—Ա՛ մարթ, ախեր իսկի հա էլ չի քուշտացըն։

Մին քանի օր վրեր էտ տղան տահանց նշընտ թաքուն օտում ա, տահանք միշտ մնամ ին սոված, մին օր էլ մարթը թա՝ ա՝ կենդի, հենց ա մերը քշտին օրիշ մարթ էլ ինի՞ մըզնհընտ ուտըն-լիս, թա չէ, սոված չընք մնալ, եք ծըռքըրնընս ուրոնը անա-փոնենքլ, տըփտըփենքլ, քթենանք: Ուրոնը ծըռքա փոնում ըն, դալ անում, տըփտըփընլավ էտ տղընն քթենոնմ, հըրցնում, թա՝ տու հինչ իլըթ-մի՞լլանթ ըս, ըստընդ հինչ օնըն՝ ա: էտ տղան թա՝ ես էահինչ շենան ըմ, ինձ իստի մին մըրթակեր քուր օնընմ, շենին կեսը կերալ ա, ուղընցալ ա ինձ էլ օտըն, փախալ ըմ: Տահանք թա՝ ղե լանվ, մերը քշտին կաց, մունք կըտընոնանք քըզետե համ հանր, համ մար, տու վընլ տար էծերը պահըն, հըրցընն ծախ ընդլոնան վրեր չի հընցնընս:

էտ տղան ամմընն օր տանում ա էծերը պահում, ուրոնընը պիրոնմ տոն: Մին օր էլ վրեր էծերն առաչն ըրած տանում ա հանդ, ասում ա.—էս հըրցընն ծախ անդլոնն անց ըմ կըննական, տընսնամ ընդընդ հի՞նչ կա, վրեր էս պըռըվընընն ինդի լըն ասում: էծերը հըրցընն տիյերն ա անում, ինքյն անց կենում էն անդլոնը:

Մին խիլլան վրեր քլինանմ ա, եշում ա, տընսնում մին հեռու տընդա մին ծոխ ա պեցրանոնմ: Թուշը յուր ա օնում, քլինամ: Հըս-նում ա ըտընդ, տընսնում մին տոն, մաշին մին քանի սաղանեքլ ըն ապրում: էտ սաղանեքլը տրան փոնում ըն, մին քանի օր պլինըցնում: Մին օր էլ էտ տղընն մին մընծ փադ ըն տամ, թա՝ կըտորի: Տա կացնավը վրեր ա թակում, օղում ա ճղըն, կարում չի: Սաղանոցն ասում ա.—Սընպ չի կա՞, մին քանի սընպ տովընքլ տինիմ փադին դաթումը, ճղընմ: Սաղանեքլն էլ ասում ըն սընպ շօնենքլ, լոխ կըհըվաթվենքլ ծըռքըրնընս: տինինքլ փադին դա-թումը, բիրանդի ծիքլ տանք, ճղընքլ:

Սաղանեքլը լոխ հըվաթվում ըն, էտ տղան կացնավը փադին-թխում ա, մին մընծ ճեղ ա պեց ինոնմ, սաղանոցն ասում ա.—Դե, ծըռքերնտ բիրանդի քցեցեքլ դաթը, ծիքլ տովընքլ: ճղընքեքլ: Տահանք վրեր մըննըրնընն քցոնմ ըն փադին ճեղը, էտ տղան ծիքլ ա տամ, կացընը փադին դաթան տոն օնում, փադին ճղված տընդը հոփ ա կյամ, սաղանոցը մենըրնընն մնամ ա փադին դա-թումը, ուրանք էլ մըշկըրնըրան կաջած: Սաղանեքլը լոխ բի-րանդի էտ տղընն դաշանք-պըղատանք ըն անում, թա մընդ ըղադե, հինչ լիվոթուն ասընս, կանընքլ:

էտ տղան թա՝ ըսեցեքլ տընսնամ էն պըռըվընընընն աշկերը

հիշտեղ ա, ծրեղ զգաղընմ: Տահանք թա՛ էն ա էսհինչ ութաղընն ուրուրուցընն պերցին տակընն:

Կացնավը թխում ա տահանց լոխճիին կլխընընն կտորում, քլինամ պըռըվնընընն աշկերը յոր օնում, սաղանոցը իլըծ-լիլածն էլ հըվաքում, տանում: Պըռըվնընընն աշկերը տանում ա քցնմ հըրանց տընղը, լոմլըցնում, հտնան թա՛ քլիննամկան ըմ մըեր շենը, տընսնամ իմ հմար, իմ մար հունց ըն ապրում: Էտ տղընն էլ էրկու լիվ շոն ա իննմ, մինին անումը Ձանգլի, մինինն էլ՝ Զիրանգլի: Տա պըռըվնընընն ասում ա.—Կաթնը տիրիթյ կրակընն, թուղընցեթյ կենա, վըեր պրտողեց, Ձանգլին նան Զիրանգլին պեց կըթողեթյ, կլան:

Ինթլը ծին նստում ա, հղըն իննմ, քլինամ: Վըեր հըսնում ա հըրանց շենը, եշում ա, տընսնում մարթ, հելվան, հավ, շոն, կատու շի մնացալ, տու մի ասընլ, քուրը լոխ կերալ ա, սաղ շենումը թողալ մին վըերցալ, վըեր նոր մարթ յա օրիշ պեն կլալիս կանշի, դուլոտլ անըն, մին շոն, վըեր հանշի, դուլոտլ անըն, մինգլել մին դամհըլի, վըեր կըռքընընն սըրեն:

Տանում ա ծին սըհարան կապում, ինթլը խուրջինը ծընոքն օնում, պիցրաննում տոն: Քուրը վըեր ախպորը տընսնում ա, շատ ա ուրխանում, կուլավն ա ինգլնմ, թա՛ վալ, ա ախպըր, եկալ ը՛ս: Ախպըրը թա՛ հա՛: Քլինամ ա տուվըեր, ծիլին մին վըենընը պուկում օտում, կլամ թա՛ ա՛լ ախպըր, ծիտ իրեք վըննանե յա՛՛ եկալ: Ախպըրը վըեր արտեն գլիգացալ ա պենը հինշումն ա, ասում ա.—Հա՛: Մինգլել քլինամ ա ծիլին էն մին վըենընը պուկում օտում, կլամ թա՛ ա՛լ ախպըր, ծիտ էրկու վըննանե յա՛՛ եկալ: Ախպըրը թա՛ հա՛: Էն մինն էլ վըեր պուկում ա օտում, հըրցնում թա՛ ծիտ մին վըննանե յա՛՛ եկալ, ախպըրը էլլա յա ասում՝ հա՛: Վերջին վըենն էլ վըեր պուկում ա օտում, ախպորն անա հըրցնում ա, թա՛ ծիտ առանց վըեննեթ ա՛ իլնլ: Ախպըրը էլլա ասում ա՛ հա՛: Վերջը ծիլին մնացած ջանդանկն ան կլնիսն էլ ա լոխ օտում, հտնան կլամ ասում.—Ա՛լ ախպըր, դե, տու տանը կաց, ես քլինամ հըրվանան հաց փոխ օնընմ պիրիմ, սոված կինիս, հանցու հաց օտընս:

Քուրը վըեր տանան տոն ա կլամ, համին դուշը տիյերան ծեն ա տամ, թա՛ ա՛լ տղա, քու քուր քլինաց կըռքընընն սըրեն, վըեր կլան քեզ օտըն, ճիլի ըստընդան փախըն, կլնիստ պրծըցրու Էտ տղան շալվարը հանում ա, փոխկերթը կըպտտում, մոխրավ լըսնում հնըրթան կախ տամ, ինթլը փախճում: Քուրը կըռքընընն սրած կլամ ա կլխըլեր եշնմ, տընսնում ախպըրը հնըր-

Թան կախ իլննժ, լոք ա տամ փոնում, ծիք յ տամ, ասում.—Հոր Ը՛ս
օգում հնրթնվը առնս կլնն փախնիս, քնցալ ըմ կըռքընընս
սրալ, վընր կլամ քնզ օտընմ։ Վընր շըլվարան ծիք յ տամ,
ստառվում ա, մոխընրն աշկընրը տընոնում, շաղվում, ըշկընրալն
իննն, աշկընրը հըղըղորում, ախպընրը մին խիլն տընդ էլ ա
փախնում։

Քվորը ըշկընրեն ցավը վընր անց ա կննում, վազ ա տամ,
քլիննմ ախպորը հըսնում, ախպընրն էլ վազ ա տամ, տընսնում
ըռաշին իրեն ծըրանի ծառ։ Պիցընննում ա էտ ծըռընրան մինը,
քուրը կլամ ա տրա տակընն կուրծկործում։ Վընր մազ ա մնամ
թա ծառը պուք կլն վընր ինգլի, լոք ա տամ եր իննն էն մին
ծառը։ Քուրն էտ մին ծառն էլ վընր կըրծկործում ա, օգում ա թա
վընր ինգլի, կաթնը պրտնղում ա, պըռըվնըն Ջանգլին նան Ջի-
րանգլին պեց ըն թողում, փրփրած կլամ ըն հըսնում, տղան թա՝
Ջանգլի-Ջիրանգլի, տրան հունց հոփ տումընք, հունց կու տումը-
նք, վընր մին տոպ աննն կանթի էրկու շնընրը յիրն լըն տընո-
նում, էտ ըխնըկանը հունց հոփ տամ, հունց կու տամ, վընր մին
տիրեռ։ յիրն մենակ մին տոպ աննն ա կանթն։ Տղան էտ տիրեռ
յոր ա օնում տինում ծոցումը, շնընրը հետան քցնն, հղըն իննն։

Քլիննմ ա, քլիննմ, տընսնում մին քանի մարթ ձըննց
քոլը վըխնընընրավ, իծերավ, օրիշ հիվըննընրավ քշնն, տա-
նում ըն, տըհանցա մինին ծըռքընն էլ մին մհակ ա իննն, էտ
տղընն ասում ա.—Թա վընր գլիղնն էս մհակը հինչի յա, էս ապ-
րանքը լոխ քե լըմ տամ։ Տղան կարում չի ասըն, էտ ծուցընն
տիրեռ թա՝ ճըռ, ճըռ, ճըռ, տղան էլ ասում ա.—Ծըռ-ճապկե-
թըրըղն։ էտ մարթը թա՝ հա՛, տի յա։ Ապրանքը լոխ տամ ա էտ
տղընն, էտ տղան էլ առաշն ա անում, տանում պըռըվնընրեն
կոշտը։

